

“Eski Türk Edebiyatı” Çalıştayı Hakkında

Ali Fuat BİLKAN*

23 ARALIK 2006 tarihinde TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkılarıyla düzenlenen Eski Türk Edebiyatı Çalıştayı, özellikle müfredat geliştirme çalışmaları bakımından önemli bir adım olarak değerlendirilmelidir. Eski Türk Edebiyatı Çalıştayı, 1993'te ilki ve sonuncusu yapılan Eski Türk Edebiyatı Konferans Serisinin devamı niteliğinde bir fikir olarak doğmuş ve Prof. Dr. Mustafa İsen, Prof. Dr. Atilla Şentürk, Prof. Dr. Hatice Aynur, Prof. Dr. Osman Horata, Prof. Dr. Nihat Öztoprak, Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan, Prof. Dr. Filiz Kılıç ve Yrd. Doç. Dr. Müjgan Çakır gibi alan uzmanlarının gayretleriyle gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya 30'un üzerinde alan uzmanı katılmış ve bir gün boyunca Eski Türk Edebiyatı derslerinin içerikleri ve yeni ders teklifleri tartışılmıştır. Çalıştay, Bilkent Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı Prof. Dr. Talât Halman'ın açış konuşmasıyla başlamıştır. “Divan edebiyatımızı kültürel yönden, edebî değerler açısından ve çok geniş bir çerçeve içinde, dünya edebiyatının değerleriyle de karşılaştırarak kendi içinden, özleriyle gerçek değerleriyle incelemeye başlamalıyız.” görüşünü dile getiren Prof. Halman, Divan edebiyatına yeni perspektifler getiren âlimlerin genellikle yabancı Türkologlar olduğunu belirtmiştir. Çalıştayın gerçekleşmesinde büyük pay sahibi olan Prof. Dr. Mustafa İsen, Eski Türk edebiyatı çalışmalarının gündelik hayattaki edebiyata yansıma oranını sorgulayarak ve bunun çağdaş dünyadaki örneklerine değinerek konuya yeni bir boyut kazandırdı.

Prof. Dr. Yekta Saraç, edebî bilgiler ve edebî sanatların öğretimi üzerinde durdu. Aruzun öğretilmesinde öncelikle ve mutlaka ölçü ve ahengin, ritmin, musikinin şiir dili için öneminin kavratılmasını savunan Prof. Dr. Saraç, öğrencilere aruzun tarihi ile ilgili bilgiler vermek yerine, mesela, Atilla İlhan'ın “Şair

* Prof. Dr., TOBB ETÜ Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü.

olmak için aruzu bilmek gerekir” şeklindeki vurgularını, aruzun şiir diliyle olan bağlantısını veya şiir ve musiki arasındaki ilişkiyi anlatmanın ve öğrencide bunları kazanım haline getirmenin çok daha önemli olduğunu dile getirdi.

Çalıştayda söz alan Doç. Dr. Âdem Ceyhan, Doç. Dr. Ali Yıldırım, Yrd. Doç. Dr. Bayram Ali Kaya, Yrd. Doç. Dr. Müjgan Çakır, Prof. Dr. Osman Horata, Prof. Dr. Filiz Kılıç, Prof. Dr. Mahmut Kaplan, Prof. Dr. Sabahattin Küçük, Prof. Dr. Nihat Öztoprak, Prof. Dr. Pervin Çapan, Prof. Dr. Atilla Şentürk, Doç. Dr. İsmail Aksoyak, Doç. Dr. Yaşar Aydemir, Yrd. Doç. Dr. Ali Emre Özyıldırım, Doç. Dr. Ahmet Arı, Prof. Dr. Mine Mengi, Prof. Dr. Emine Yeniterzi, Prof. Dr. Çetin Derdiyok, Doç. Dr. Şener Demirel, Doç. Dr. Menderes Coşkun, Doç. Dr. Kenan Erdoğan, Doç. Dr. Orhan Kemal Tavukçu, Yrd. Doç. Dr. Dursun Ali Tökel, Yrd. Doç. Dr. Mustafa Çıpan, Prof. Dr. Namık Açıkgöz ve Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan, Eski Türk Edebiyatı dersinin muhtevasıyla ilgili çeşitli teklifleri ve bu alanda yapılması gerekenleri dile getirmişlerdir.

Çalıştayda, öncelikli olarak şu tartışma konuları değerlendirilmiştir:

I. Eski Türk Edebiyatının Misyonu ve Vizyonu

1. İsimlendirmeler ve kavramlar. Ders isimlerinin görüşülmesi ve ortak ders isimlerinin belirlenmesi,
2. Mevcut derslerin içerik bakımından değerlendirilmesi,
3. Zorunlu ve seçmeli ders önerileri,
4. Türkoloji mezunu öğrencilerin mezuniyet sonrası farklı alanlarda istihdam edilebilmeleri için Eski Türk Edebiyatı ana bilim dalı olarak tavsiye edilecek disiplinler arası dersler,
5. Gelişen ve değişen şartlara uyum ve alanın daha etkin bir vizyona sahip olabilmesi için teklifler.

II. Edebiyat Tarihi, Osmanlı Türkçesi ve Metin İncelemeleri

1. Edebiyat tarihi öğretimi,
2. Biyografi ve bibliyografya bilgisi,
2. Edebî bilgiler ve edebî sanatların öğretimi,
3. Metin şerhi,
4. Osmanlı Türkçesinin öğretimi.

III. Eski Türk Edebiyatının Çağdaş Yöntemlerle Ele Alınması

1. Klasik ve çağdaş araştırma yöntemleri,
2. Öğretim üyelerinin/Öğrencilerin/Derslerin çağa entegrasyonu için yapılabilecekler,

3. Eski Türk Edebiyatı metinlerinin diğer sosyal bilimler alanlarında değerlendirilmesi,
4. Sanal ortamdan daha fazla ve daha etkin yararlanma yolları,
5. Alanla ilgili proje ve araştırma konuları.

Çalıştayın sonunda kurulan bir komisyon, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri’nde Eski Türk Edebiyatı derslerinin muhtevasını ve bu dersi destekleyecek seçmeli ders tekliflerini hazırlamakla görevlendirilmiştir.

Kapanış oturumunu yöneten Prof. Dr. Hatice Aynur’un bu oturumda yapılan öneri ve tartışmalardan yola çıkarak hazırladığı sonuç raporu, komisyon üyelerinin de görüşüne sunulurken son halini almıştır. Buna göre, Çalıştayda öncelikli olarak alanla ilgili lisans derslerinin ele alınmasına karar verilmiştir. Çalıştayın sonunda üniversitelerin “Türk Dili ve Edebiyatı” bölümlerinde öğrenim gören lisans öğrencilerinin “Eski Türk Edebiyatı” alanıyla ilgili yeterli bilgi ve donanıma sahip olarak mezun olabilmeleri için nasıl bir ders programının uygulanabileceği sorusu gündeme gelmiş, buradan hareketle bir taslak program önerilmesi kararlaştırılmıştır. Özellikle ana dersler ve seçmeli derslerle ilgili tekliflerin toplanması ve komisyon tarafından nihai bir ders programı teklifinin hazırlanarak ilgili bölümlere gönderilmesi, Eski Türk edebiyatıyla başlayan ve diğer anabilim dallarına da örnek teşkil edecek bir yenilik ve verimlilik anlayışının yerleşmesini sağlayacaktır.

Yakında bir kitap bütünlüğünde neşredilecek olan Çalıştay konuşmaları ve ders teklifleri, önemli bir toplantının içerik ve değerlendirmelerinin daha geniş kesimlere ulaşmasını da sağlayacaktır. Bu tür girişimler, üniversitelerde Türk edebiyatı öğretiminin yenilenmesini ve verimlilik esası üzerinde yeniden kurulanmasını sağlayacaktır.

